

הגאון המקובל ר' יודל אב"ד דק"ק קאוולא. (בעל קול יהודא על השו"ע או"ח)⁵ ואחיו של הגאון הקדוש בעל יסוד יוסף. והרב ר' יודל הי' בן הגאון ר"מ ז"ל, והגאון ר' משה הי' בן הגאון הגדול ר' צבי הירש סבא והגאון רצ"ה סבא⁷ הי' בן הגאון הגדול מו"ה יוסף יאסקי אב"ד דק"ק לובלין⁸, והגאון ר' יוסף יאסקי הי' נכד רבינו הקדוש המקובל האלקי מוהר"ל מפראג זצ"ל⁹ (ומסתמא הי' נכדו מבתו אשת חתנו הגאון ר' יצחק כץ זצ"ל, חותנו של הרב [מוהר"ם] מלובלין ז"ל כי הרב ר' יצחק הי' ג"כ אב"ד דק"ק לובלין)¹⁰. וידוע שהרה"ק מוהר"ל מפראג הי' מזרע ר' יהודא הנשיא חוטר מגזע ישי מזרע מלכי בית דויד¹¹. ירום קרנם בב"א¹².

נולד בעיר לאזניע¹³ בשנת תק"ז¹⁴ (ע' בכתר שם טוב באגרת רבינו הבעש"ט נ"ע...

5. כך מובא גם בבית רבי, אמנם בספר הזיכרונות לאדמו"ר מוהרי"צ מובא שר' משה מפוזנא היה בנו של ר' יהודה לייב. וראה על כך: תולדות חב"ד ברוסיה הצארית, עמ' א"ד, ובמקומות שנשמנו בהערה 3. אודות ר' יודל מקאוולי ראה: ישורון, ג (אלול תשנ"ז), עמ' תרעט-תשה.
6. בהיכל הבעש"ט מעיר על כך (שם): "בבית רבי כתוב אביו".
7. בהיכל הבעש"ט מעיר על כך (שם): "שם בהערה ה': "יש אומרים שהיה נקרא רצ"ה סבא. אך בס' א' מ"כ שזהו שיבוש שכינוי שלו היה סאבאטקא ונשתבש מסאבאטקא לסבא".
8. בהיכל הבעש"ט מעיר על כך (שם): "שם: יש אומרים שהיה אבד"ק לבוב".
9. בהיכל הבעש"ט מעיר על כך (שם): "שם בבית רבי כתוב שהיה חתנו של המהר"ל זצוק"ל".
10. בהיכל הבעש"ט מעיר על כך (שם): "הושמט בבית רבי שם". היו מי שערערו על ייחוס רבינו למהר"ל מפראג. כך למשל כתב מרדכי טייטלבוים בשם גיסו ר"ל שניאורסון מלודז (הרב מלאדי ומפלגת חב"ד, עמ' 251): "נכדו של הרב שנתגדל בבית אביזקיניו רבי ישראל נח מניעזין שסיפר לו שמעולם לא שמע לא מפי זקיניו ולא מפי אביו שהם מצאצאי המהר"ל מפראג. וכשנתגלגל לפעמים שיחה על דבר מקור משפחתם, לא הזכירו את שמו אפילו פעם, בשעה ששמות אחרים הזכירו הרבה והתייחסו אליהם. גם מזה שהרב מזכיר את המהר"ל פעם או שתיים בלבד, וכשמזכירנו אינו מכנהו בשם 'אבי זקיניו' או 'ש"ב', יש מקום לפקפק ביחסו למהר"ל".
11. דיון נרחב אודות התייחסותו של המהר"ל מפראג לדוד המלך ראה: ערכי הכינויים (דיהרנפעט תקפ"ו), הקדמה. צפונות, יב, עמ' ע"א. ישורון, ג (אלול תשנ"ז), עמ' תשד הערה 50, ובמקומות שנשמנו לעיל בהערה 3. על התייחסותו של המהר"ל לר' יהודה הנשיא ראה בתלמוד במסכת כתובות (סב, ב). מ"מ וולדון, יכבד אב, עמ' 67. אבות עטרת לבנים (וורשא תרפ"ז), עמ' קלח, ובנסמן שם.
12. בית רבי, מהדורא קמא (היכל הבעש"ט, ל, עמ' קכז).
13. ספר השיחות תש"ה, עמ' 71. בספר השיחות תש"ד (עמ' 81) מובא שנולד בחוותו של אביו ר' ברוך, שקיבל כנדונייה מחותנו ר' אברהם, שהייתה בסמיכות לעיר ליאנזא. וברשימותיו של אדמו"ר זי"ע מובא שיש ספק האם נולד בליאנזא או בפוזן (רשימות היומן, עמ' שיא).
14. על שנת הולדתו של רבינו רבו הגרסאות. בבית רבי (בתחילתו) כותב המחבר שרבינו נולד בשנת תק"ז, ובהערה מביא גרסא נוספת שרבינו נולד בשנת תק"ח, ודוחה אותה. מאידך, מעדותו של